

sech opory. Rovněž není opodstatněna námitka, že žalobkyně žádá neprávem úrok od splatnosti směnky proto, že směnku tehdy nepresentovala. Podle čl. 44 sm. ř. není ovšem k zachování směnečného nároku proti příjemci potřebí ani presentace ani protestu. Tím však není řečeno, že prodlení příjemcově a v důsledku toho placení 6%ního směnečného úroku nastává vždy i bez presentace. Směnečný dluh jest zpravidla dluhem odběrným a prodlení dlužníka směnečného nastává teprve presentací v místě placení. Je-li však směnka domicilována u směnečného věřitele, který ji také má v držbě jako ve sporném případě u remitentky, není takový věřitel povinen odebrati se v místě platebním ke směnečnému dlužníku za účelem presentace, nýbrž dlužník (akceptant) je povinen postarati se o to, by domiciliát měl úhradu. Když příjemce úhrady neobstará, stačí, že věřitel v době splatnosti měl směnku pohotově v držbě, jsa jejím vlastníkem a očekával úhradu od dlužníka (příjemce) bez výsledku. Presentace odpadá. Dlužník (příjemce) se ocitá v prodlení, když opomene uhraditi včas domiciliátu a zároveň věřiteli směnku. Požadovati v takovém případě formálně presentaci a případný důkaz na příklad protestem, bylo by čirým a bezvýznamným formalismem. Ostatně bylo v žalobě tvrzeno, že strana žalující byla v čase splatnosti i protestu držitelkou směnky a žalovaná strana v zákonné třídenní lhůtě nenamítala, že byl domicil připojen teprve dodatečně po přijetí směnky. Proto odvolací soud právem přiznal žalobkyni úrok z prodlení ode dne splatnosti směnky, třebaže formálně neprovedla presentaci u sebe.

Čís. 7751.

Pozemková reforma.

Zákonem ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n. nebyly ponechány v platnosti rakouské zákony, nesrovnávající se se jsoucností a samostatností československého státu, jmenovitě nebyl ponechán v platnosti zákon ze dne 12. ledna 1893, čís. 15 ř. zák. (o schválení knížecí Liechtensteinské rodinné smlouvy ze dne 1. srpna 1842).

Majetek liechtensteinský není vyjmut ze záboru.

Zákony o pozemkové reformě nejsou obmezeny na určitou dobu. Třebas byla pozemková reforma v určitém kraji již provedena, zůstává velký pozemkový majetek, kromě půdy, jež byla přípustně ze záboru propuštěna, zabrán a může býti i v budoucnosti, kdyby se toho vyskytla potřeba, kdykoliv převzat a přidělen.

(Rozh. ze dne 3. února 1928, R II 28/28.)

Proti výpovědi ze zabraného majetku Státním pozemkovým úřadem Janu II. panujícímu knížeti z Liechtensteinu podal vlastník rekurs, jemuž rekursní soud nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Stěžovatel odporuje výpovědi ze dvou důvodů: 1. že vypověděné nemovitosti tvoří appertinenci suverenního knížectví Liechtensteinského a mají určení sloužiti zemi (roz. Liechtensteinu) jako g a r a n t i e za veškeré povinnosti knížecího rodu vůči ní, jak prý to vychází z ustanovení zákona ze dne 12. ledna 1893, čís. 15 ř. zák., zachovaného prý v platnosti čsl. zákonem ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n. II. že výpověď odporuje zvláštní d o h o d ě uzavřené mezi Státním pozemkovým úřadem a vlastníkem. Ad I. Aby bylo porozuměno obsahu a dosahu zákona ze dne 12. ledna 1893, čís. 15 ř. zák., vyličuje stěžovatel historický vznik jak knížectví sama, tak uvedeného zákona. Trest' jeho líčení je stručně tato: Rod Liechtensteinský dosáhnuv hodnosti knížecí, snažil se dosíci také křesla a hlasu v kolegiu říšských knížat, čehož nezbytnou podmínkou bylo však získání samostatného území podrobeného bezprostředně říši. Dva první pokusy (Krumlov a Mittenburg) ztroskotaly, avšak konečně podařilo se přece získati svobodná říšská hrabství Schellenberg a Vaduz, s nimiž majetkově spojena pohledávka u švábského kraje v sumě 250.000 fl. a jež r. 1719 povýšena císařem Karlem VI. na bezprostřední říšské knížectví, nynější to knížectví Liechtensteinské, jehož držení oprávnilo k místu a hlasu v lavici říšských knížat. Bylo-li však formální podmínkou této hodnosti nabytí bezprostředního říšského území, bylo materiální podmínkou dostatečné hmotné, t. j. finanční zajištění držitele, aby totiž vládl takovými prostředky, by mohl v této své říšské hodnosti přiměřeně vystupovati, či jak se již v konklusu švábského kraje z roku 1707 praví, den Fürstenstand condigne fortführen. Takový dostatečný majetek nerepresentovala však hrabství Schellenberg a Vaduz, spojená nyní v knížectví Liechtensteinské, ani s hořejším kapitálem 250.000 fl., jak se zřetelně uznává v císařském výnosu ze dne 23. ledna 1719, který proto majetek tento teprv ve spojení s ostatními statky rodu za dostatečný materiální základ nového knížectví uznává. Tyto ostatní statky jsou pak právě, praví stížnost, statky české, moravské a rakouské, které tudíž prý tvoří a p p e r t i n e n c i knížectví. Rozpadnutím říše římsko-německé a zánikem hodnosti římsko-německého císaře pozbyly prý však hořejší záruky knížectví, dané kdysi při jeho zřizování říšskými činiteli, »zajištění« (roz. právního podkladu), i jevila prý se proto potřeba nové úpravy v poměru k nově zřízenému císařství rakouskému, kteréž úpravy dosaženo právě zákonem ze dne 12. ledna 1893, jímž ponechána knížecímu majetku povaha appertinence a záruky suverenního knížecího státu Liechtensteinského. Tento starorakouský zákon ze dne 12. ledna 1893, ponechaný v platnosti čsl. zákonem ze dne 28. října 1918, vydán byl na základě mezistátního ujednání mezi knížectvím Liechtensteinským a císařstvím Rakouským, tedy na základě aktu mezinárodního, a odpovídající mu zákon knížectví Liechtensteinského tvoří prý dokonce součást ústavy tohoto knížectví, i nemůže prý proto zákon ze dne 12. ledna 1893 býti jednostranně ani Československou republikou

odvolán, nýbrž prý nová úprava mohla by nastati jen dohodou mezi oběma státy, knížectvím Liechtensteinským a republikou Československou. Výpověď, o níž jde, je prý tedy zásahem nejen do práv cizího suveréna, nýbrž přímo do práv cizího suverénního státu a v odporu s platným vnitrostátním zákonem. Mimo to vztahuje se zákon záborový jen na majetek soukromý, majetku Liechtensteinskému však podle hořejšího tento charakter chybí, ježto jde o appertinenci cizího suverénního státu, za jaký je Liechtensteinsko uznáno i mírovou smlouvou Saint Germainskou v čl. 27, kterou podepsal i stát Československý. Konečně zákon z 12. ledna 1893, týkaje se jen majetku Liechtensteinského, jest *lex specialis*, který nemohl býti zrušen zákony o pozemkové reformě, jež jsou zákony všeobecnými a v nichž nebyl odvolán. Rekursní soud nevyhověl stížnosti, poněvadž prý toto všecko jsou jen námitky proti právoplatnému záboru a soudy nejsou prý povolány zkoumati, zda vnitrostátní zákonodárství pozemnoreformní odpovídá mezinárodnímu právu, nýbrž prý stěžovatel musil by námitky své uplatňovati opravnými prostředky proti záboru (chce patrně říci pořadem správním). Stěžovatel replikuje, že nejde o to, zda tuzemské zákonodárství srovnává se s právem mezinárodním, a vůbec prý o žádnou otázku práva mezinárodního, nýbrž o platnost zákona ze dne 12. ledna 1893, a řešení této otázky nelze prý ujiti, jak se o to rekursní soud pokouší, ani odvoláním se na právoplatně provedený zábor. Ježto rekursním soudem nejsou námitky stěžovatelovy vyřízeny, reprodukuje je dovolací stížnost v plném rozsahu a dlužno tedy věc řešiti v celé šíři. Co se týče především příslušnosti řádných soudů k řešení naší otázky, nemá rekursní soud pravdu, když příslušnost tu neuznává. Stěžovatel přece uplatňuje, že výpověď je proto nezákonná, že vypovídaný majetek nepodléhá zákonům pozemnoreformním, zejména tedy hned zákonu záborovému, že tedy dána výpověď na majetek *n e z a b r a n ý*. Poněvadž však podle § 12 náhr. zák. může býti dána výpověď jen z majetku zabraného, patří tato námitka, uplatňující porušení cit. §, evidentně mezi námitky § 20 téhož zákona, jež v stížnosti do výpovědi uplatňovati lze a o nichž tedy rozhoduje řádný soud. Možno odkázati na četná rozhodnutí uveřejněná ve sbírce nejvyššího soudu, zvláště však na rozhodnutí R I 375/27, uveřejněné ve sbírce nejvyššího soudu čís. 7126, kde otázka podrobně probírána. Zábor zakládá se jen zákonem, t. j. nastanou-li skutečnosti, jichž zákon k zabranosti vyžaduje. Poznámka záboru má jen účel evidenční: jsou-li tu podmínky zákonem stanovené, zabranost nastává i když poznámka neprovedena (§ 16 zák. zák.), a když tu podmínky ty nejsou, zabranost nenastává, třeba poznámka provedena; poznámka nemá nikdy účinek konstitutivní. Možno tedy námitku, že majetek záboru nepodléhá, uplatňovati jak proti žádosti Státního pozemkového úřadu o poznámku záboru nebo proti jeho oznámení zamýšleného převzetí, v kterýchž případech rozhoduje o ní nejvyšší správní soud, tak taky, neučinil-li vlastník tak již dříve, ještě proti výpovědi, v kterémž případě o ní rozhodují řádní soudové. Jestliže ovšem o námitce nezabranosti uplatňované z určitého důvodu bylo právoplatně jedním z udaných pořadů rozhodnuto, je

to res judicata a nelze námitku tu z téhož důvodu více vznést. Co se týče otázky mezinárodního práva, jisto jest, že každý stát, jakož i jeho hlava, tedy i Liechtensteinsko a jeho kníže, mají mezinárodní postavení, nicméně na řešení sporné otázky podle mezinárodního práva nedojde, protože se stěžovatel na právo mezinárodní, jehož prameny seznameny jsou nyní v čl. 38 statutu Stálého dvora mezinárodní spravedlnosti v Haagu, neodvolává, nýbrž práva svá vyvozuje toliko z citovaného vnitrostátního zákona ze dne 12. ledna 1893 a soud rozhoduje o stížnosti proti výpovědi, musí se omezit na námitky uplatněné ve stížnosti. Také nelze namítati, jak Státní pozemkový úřad ve svém vyjádření o stížnosti činí, že zákon ze dne 12. ledna 1893 zrušen byl zákonem o zrušení svěření čí. 179/24, neboť celá věc nemá s otázkou svěření vůbec co činiti; jde sice o zrušení svěření, ale v listině zákonem ze dne 12. ledna 1893 uzákoněné nejde o zřízení nějakého svěření, nýbrž, jak zákon sám ji nazývá, o rodinnou smlouvu, či, jak se sama nazývá, statut knížecího domu Liechtensteinského (čl. IX.), či podle obsahu jejího o pragmatickou sankci knížectví a jeho dynastie, a konečně, i kdyby šlo o nemovitosti svěřenské, bylo by to zhora a naprosto lhostejno proto, že i svěřenský majetek podléhá zrovna tak záboru jako nesvěřenský, či lépe řečeno nesvěřenský jako svěřenský. Zákonem o zrušení svěření zrušen v území Československé republiky jen svazek svěřenský, nikoli ale nějaký jiný svazek, jímž nemovitosti ty snad stíženy jsou a jenž by podle smyslu stížnosti a listiny záležel v tom, zda sporné nemovitosti (nebo vůbec majetek Liechtensteinský v obvodu Čsl. republiky) nemají podle uzákoněné listiny (= zákona) určení sloužiti účelům jmenované cizí dynastie neb dokonce účelům cizího státu, jemuž dynastie ta v čele stojí, což by spíše než svěření (§ 618 obč. zák.) zakládalo právní povahu jmění účelového či nadačního (§ 646 obč. zák.), jakéhož se zákon o zrušení svěření nedotknul, ačkoli, ježto při udaném určení nešlo by o poměr soukromoprávní, nýbrž veřejnoprávní, ani z toho stanoviska nebylo by lze na věc nazírat, nýbrž jednalo by se správně o majetek sloužící k účelům dvorního a případně státního fisku knížectví Liechtensteinského. K tomu doložití sluší, že i naše čsl. předpisy uznávají v starorakouském právu vedle c. k. eráru rakouského, c. a k. eráru rakousko-uherského (společného) a kr. eráru uherského také t. zv. dvorní erár (srv. § 2 nař. ze dne 4. června 1919, čí. 313 sb. z. a n.). Dlužno se tedy obeznámiti s obsahem zákona ze dne 15. ledna 1893, čí. 15 ř. zák. a uzákoněné jím rodinné smlouvy ze dne 1. srpna 1842 a zkoumati jich platnost pro Československou republiku. Zákon praví, že tato rodinná smlouva podepsaná vladařem domu a suverénem knížectví Liechtensteinského, jakož i ostatními agnáty domu toho se zeměpansky schvaluje a nabývá v královstvích a zemích na říšské radě zastoupených (tedy zvláště i v zemích bývalé koruny české) plné platnosti a má se od soudů považovati za závaznou. Povšimnouti si jest, že zákon ukládá »soudům«, by dbaly ustanovení listiny. Tím zajisté nemá býti řečeno, že kdyby věc přišla před úřady správní, tyto by jich

dbáti nemusily, nýbrž, poněvadž jde o majetek, obzvláště nemovitý, žije zákon v představě, že beztak budou příslušny vždy jen řádné soudy, vyjádřil se tedy úzce jen mimovolně, bez zvláštního úmyslu, a sluší tedy výraz »soudy« pojmáti extensivně a nahraditi jej výrazem »úřady«. Těžisko předpisu záleží tedy v tom, že se tuzemským úřadům ukládá, by rozhodující o jmění domu Liechtensteinského v tuzemsku se nalézajícím dbaly této smlouvy, t. j. neodcizovaly jmění to dynastickým účelům domu Liechtensteinského v listině vytčeným. Potud tedy byla by věc přízniva stanovisku stížnosti. Obsah listiny samé pak jest v podstatě tento: V úvodu vyličuje se v podstatě tak jako ve stížnosti, jak to došlo k splnění snah rodu Liechtensteinského získati sessionem et votum in Gomitiis, že konečně dekretem císaře Karla VI. ze dne 23. ledna 1719 potvrzeno, že říšská bezprostřední hrabství Vaduz a Schellenberg, jakož i kapitál 250.000 fl. za švábskou krajskou pokladnou váznoucí, pokud se týče statky z něho v obvodu říše nabyté, zřizují a povyšují se na bezprostřední říšské knížectví pod jménem Liechtenstein, jež zůstati má při primogeniturní linii velkého majorátu knížecího domu Liechtensteinského, vyličuje se pak, jak kapitál 250.000 fl. redukován byl na částku 152.000 fl., z níž obnos 75.000 fl. zřízen v Rakousku jako peku-niární fideikomis a zbytek 77.000 fl. uložen v rakouských státních dluž-ních úpisech, obojí s určením, že mají tvořiti integrující součást dotace původně pro knížectví Liechtensteinské založené a sloužiti monarchi-ckému principu a institucím domu Liechtensteinského. Pak se vyličuje, jak po zrušení německé říše bylo knížectví Liechtensteinské hned při zřízení Rýnského spolku roku 1806 uznáno za stát suverénní, což po-tvrzeno potom i při založení Německého spolku a uznáno ode všech suverénů evropských, načež následují nová speciální ustanovení článků I.—IX. tohoto obsahu: čl. I.—III. a IX. zdůraznivše v čl. I. opět, že ny-nější již suverénní knížectví Liechtensteinské záleží v hrabství Vaduze a Schellenbergu a spojeno je s držením a užíváním kapitálu 152.000 fl., pokud se týče místo něho nastupujících statků, stanoví posloupnost v knížectví s jeho »suverénitou a appertinenciemi«. Čl. IV. vyhrazuje panujícímu vladaři a jeho nástupcům volnou disposici kapitálem 77.000 fl. k suverénní důstojnosti knížecí mimo fideikomisní kapitál 75.000 fl. ještě náležejícím, a to buď k rozmnožení ú z e m í knížectví nebo aspoň k lepšímu zajištění kapitálu akkvisicemi nového (dalšího) suverénního nemovitého majetku (Besitzum) neboli jiných s t a t k ů (roz. nesuve-rénních), v kterémž případě pak tyto nové akkvisice považovati jest za i n t e g r u j í c í s o u č á s t i s u v e r é n n í h o k n í ž e c t v í nebo k o m o r n í s t a t e k k němu náležející a má pro ně platiti týž řád posloupnosti. Čl. V. činí opatření za účelem fruktifikace a zajištění ka-pitálu 77.000 fl. až do jeho upotřebení ve smyslu čl. IV. Čl. VI. ukládá panujícímu vladaři a všem jeho nástupcům za svatou a neporušitelnou povinnost, dbáti integrity knížectví v celém rozsahu, jak včetně meliorací a případných augmentací v čl. IV. stanovených na každého z nástupců přejde, při čemž však že není žádnému bráněno zlepšení a rozmnožení knížectví, i přes sumu v čl. IV. k tomu určenou, z vlastního allodialního

majetku pamětliv a pilen býti, naopak že čl. VII. všecka taková rozmnožení a zlepšení zeměpanského realního a teritoriálního majetku v knížectví (des landesfürstl. Real- und Territorialbesitzes im Fürstentum), jež z allodiálního majetku vladařova neb jeho nástupců pořízena budou na všechny časy jako integrující součást při knížectví zůstatí a proti všem nárokům allodiálních interessentů dědických chráněna býti mají, neboť jest úmyslem vladaře, by knížectví nikdy nebylo ztenčováno, nýbrž rozmnožováno, takže kdyby za některého z nástupců vladařových nastalo ztenčení knížectví (des Fürstentums — Bestandes), bude povinen k reintegraci z allodiálního majetku. Čl. VIII. jedná o rozmnožení území knížectví nabytím nové země a poddaných sňatkem neb politickými událostmi. Z tohoto obsahu smlouvy a zvláště ze státoprávního postavení knížectví v době jejího zřízení (1842) a uzákonění (1893), vyplývá, že šlo o zabezpečení prostředku k důstojnému vystupování vladaře ne více jako říšského knížete, od říše odvislého, nýbrž jako neodvislého suveréna, jímž od roku 1806 je, což ovšem na věci ničeho nemění, nýbrž jest spíše stanovisku stížnosti ku prospěchu, protože postavení suveréna vyžaduje hmotného zabezpečení ještě spíše než postavení bývalého říšského knížete. Z obsahu smlouvy, která jedná jak o rozšíření území knížectví (Fürstentums — Gebiet) s akkvisicí nových poddaných či o teritoriálním rozšíření jeho (čl. IV., VII., IX.), tak o rozmnožení knížectví novými statky či o reálním jeho rozmnožení, tedy o rozmnožení dynastického majetku knížecího (čl. IV., VII.), vyplývá, že výraz »knížectví« (Fürstentum) má tu dvojí význam, znače jednak státní území knížectví (tedy území hrabství Vaduze a Schellenbergu) a jednak i majetek knížecí dynastie, jehož určení jest, by přecházel na každého nástupce ve vládě a byl tudíž neztenčeně zachován. Tento dynastický majetek může se pak ovšem nalézati kdekoli, i mimo území knížectví a přece patří ke »knížectví«, či jest »integrující součástí knížectví«, nebo jeho »appertinencí«. Obojí předmět, jak území knížectví, tak dynastický majetek knížecí kdekoli ležící, zahrnuje v sobě výraz »knížectví« ve všech ustanoveních, kde se ho užívá prostě (bez dodatku »území«), tak zejména v člancích I.—III., jednajících o posloupnosti v knížectví, kde appertinence jsou ostatně ještě zvláště doloženy a v člancích IV., VI. a VII., jednajících o rozmnožení knížectví. Z toho vychází, že mluví-li se v článku VII. o rozmnožení a zlepšení realní (a teritoriální) držby »v knížectví« (im Fürstentum), neznamená to nikterak, že předmět musí ležeti v území knížectví, tedy v území hrabství Vaduze a Schellenbergu, nýbrž prostě jen tolik, že předmět patří k souboru dynastických práv knížecích a celý výraz Real- und Territorialbesitz im Fürstentum znamená tedy tolik jako Real- und Territorialbesitz der Dynastie, ať už předmět reální držby (v protivě k územní držbě) nalézá se kdekoli. Že tomu tak, dokazuje sám zákon svou existencí, neboť kdyby šlo pouze o držbu v území knížectví Liechtensteinského samého, nebylo by ho vůbec třeba, ježto tam nemělo Rakousko žádného práva dispozice. Ale ovšem dynastické (»monarchické«) určení

takového majetku mimo území knížectví se nalézajícího, chránilo se hořejším rakouským zákonem, jak on sám praví, samozřejmě jen potud, pokud šlo o majetek nalézající se na území rakouském, t. j. v královstvích a zemích na bývalé říšské radě zastoupených, zvláště tedy také v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Potud tedy, ježto jde o statek ležící na Moravě, bylo by vše v pořádku. Avšak závada je v tom, že má-li statek zde ležící patřiti ke knížectví jako jeho »statek komorní« či tvořiti »appertinenci« knížectví, musel buď podle čl. IV. pořízen (koupen) býti z kapitálu 77.000 fl. (nebo, jak jest samozřejmo, ač se to výslovně nepraví, třeba také z výnosu ostatního dynastického majetku) anebo podle čl. VI./VII. věnován býti knížeci komoře některým z vladařů z jeho allodiálního (volného, nedynastického) majetku. Neboť když vladař může míti vedle užívání majetku dynastického ještě také majetek soukromý, nestane se tento dynastickým sám sebou, nýbrž třeba k tomu nutně řečeného věnování, nějakého aktu, jímž k němu přivtělen byl. Bylo by tedy třeba důkazu, že, kdy, kým a jak velkostatek Zábřeh přivtělen byl k dynastickému majetku Liechtensteinskému a stal se appertinencí knížectví. Poněvadž stížnost vlastnost takové appertinence tvrdí, ale důkaz nepodala, musilo by u zrušení rozhodnutí rekursního soudu nařízeno býti doplnění řízení náležitým vyšetřením této otázky (§ 2 čís. 5 nesp. říz.), ale na to nedejde, protože i kdyby se vlastnost appertinence prokázala, nelze stížnosti vyhověti pro nepřekročitelnou překážku jinou. Rakouský zákon z 15. ledna 1893 totiž v Československé republice nemá platnosti a to právě vzhledem k svému obsahu a obsahu uzákoněné jím listiny, který proto musel napřed býti náležitě vyložen. Československý stát není totiž žádným právním nástupcem bývalého Rakouska, jež zákon ten vydalo, nýbrž vznikl originárně, utvořiv a ustaviv se z vlastní vůle a moci československého národa přímo proti vůli bývalého Rakouska, jak to dostatečně vyloženo v rozhodnutí zdejším R I 120/27, čís. 6976 sb. n. s. str. 640, 641 a rozhodnutích čís. 3008 a 4186 sb. n. s., na něž se k vůli stručnosti prostě odkazuje. Jestliže ale československý stát jest státem originárně vzniklým, mohl by v něm zákon ze dne 12. ledna 1893 platiti jenom tehdy, kdyby ho byl převzal, pokud se týče listina ze dne 1. srpna 1842 jen tehdy, kdyby jí byl platnost sám, vlastním svým zákonem propůjčil. Ani jedno ani druhé však se nestalo. Stěžovatel ovšem se odvolává na československý základní zákon státní ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n., jímž československý stát zřízen a v němž se praví, že všechny rakouské zákony zůstávají v platnosti. Ale třebaže zákon ten to výslovně praví, tedy, jak určitě plyne z jeho introdukce, není tomu přece doslovně tak. On praví: »Samostatný stát československý vstoupil v život. Aby »zachována byla souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly zmatky a upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu, nařizuje Národní výbor jménem československého národa jako vykonavatel státní svrchovanosti toto: 2. veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti.« Ale již vstupní věta, že »samostatný stát československý

vstoupil v život«, nedopouští, aby zůstaly v platnosti ony říšské zákony rakouské, jež se s existencí a samostatností nově zřízeného československého státu nesrovnávají, tak zejména očividně pozbývá platnosti (jest mlčky zrušena) především sama pragmatická sankce, dále všechny zákony týčící se říšské ústavy, zejména delegací, říšské rady a zemských sněmů, jakož i volebních řádů do obou těchto sborů a t. d., samozřejmě pozbyly platnosti také předpisy o vyhlásování nálezů jménem císaře, o poznačování úřadů jako c. k. a pod., takže, co se třeba jen těchto drobností týče, bylo v té vstupní větě obsaženo in nuce vše, co potom předepsal zákon na ochranu Československé republiky ze dne 23. července 1919, čís. 449 sb. z. a n. Další omezení plyne z účelu, k vůli kterému se dosavadní rakouské zákony v platnosti zachovávají, t. j. zachovávají se jen ty, jež tomuto účelu slouží, jichž tedy k nerušenému přechodu ze starého státu do nového a k zachování souvislosti právního řádu třeba; tato podmínka však žádným způsobem nedopadá na zákon ze dne 12. ledna 1893, jež podle obsahu svého není vůbec dán v zájmu zdejší, nýbrž číře v zájmu knížectví Liechtensteinského a jeho dynastie a který by byl československému státu, aspoň jistotně nyní jeho pozemkové reformě, spíše na škodu, i nelze o něm nijak říci, že ho je třeba k nerušenému zachování právního řádu v našem státě. Zákon tedy převzat nebyl a bylo by tedy k tomu, by knížectví Liechtensteinské a jeho dynastie měly v Československu ta práva, jaká měly v starém Rakousku, nutně třeba, by jim byla Československou republikou nově přiznána, či aby zjednána byla podobná úprava. A v tom je právě stěžovatel na omylu, když myslí, že až do takové úpravy platí onen rakouský zákon, kdežto naopak, dokud úpravy není, podléhají všechny jeho zdejší statky jen obecnému zákonodárství zdejšímu. Správně uznal stěžovatel, že rozpadnutím říše římskoněmecké a zánikem hodnosti římskoněmeckého císaře pozbyly výsady jeho rodu »zajištění«, t. j. právního podkladu a bylo třeba proto nové úpravy v poměru k říši Rakouské, ale tak tomu je i nyní po rozpadnutí říše Rakouské a zániku hodnosti císaře rakouského a jest třeba proto nové úpravy v poměru k říši Československé. Tak jest stížnost vyvrácena aplikací vlastních svých argumentů. Ustaviti tuzemské statky za appertinenci cizího státu neb majetku cizí dynastie jest prolomením zásady *immobilia obnoxia sunt territoriis*, a tudíž, ježto tato zásada spočívá, jak v rozhodnutí čís. 6976 sb. str. 635, 636 provedeno, na základě teritoriální výsosti či suverenity státu, s újmou pro svrchovanost tuzemského státu, zadati však svou svrchovanost, činiti z ní ústupky, může jen stát sám. Zřízením československého státu práva stěžovatelova z listiny ze dne 1. srpna 1842 na území československém mu dříve příslušící pominula a nepřísluší mu nic více než prosté soukromé vlastnictví pozemkové, jež je podrobno obecnému zákonodárství. Proto také podléhá záboru. Na tom niv nemění, že vlastník jest suverénem, osobou mezinárodního postavení. Podle § 20 obč. zák. měl i pozemkový majetek tuzemského vladaře povahu majetku soukromoprávního a podléhal obecnému zákonodárství, to platí i o pozemkovém majetku stát-

ním, a nemůže nic jiného platiti ani o pozemkovém majetku cizích států a vladařů, neníť pro něj nikde v zákoně stanovena žádná výsada. Mínil-li tedy stěžovatel, že zákon záborový i bez ohledu na listinu ze dne 1. srpna 1842 se na jeho majetek nevztahuje, jest na omylu, ba naopak by se na něj vztahoval, i kdyby listina ta v Československu platila, i nebude k vůli důležitosti věci od místa, i to zde provésti pro případ, že by získal vrch náhled, že státním základním zákonem z 28. října 1918 byl zachován v platnosti i zákon ze dne 12. ledna 1893 a listina jím publikovaná. Stěžovatel praví, že zákon tento jako *lex specialis* nemohl býti zrušen zákony o pozemkové reformě, jež jsou zákony všeobecnými a v nichž nebyl výslovně odvolán, a ovšem pravda jest, že nauka vycházejíc ze zásady *lex posterior derogat priori*, která jest správná, sestrojila i paroemii sed *lex posterior generalis non derogat priori speciali*, která však v této všeobecnosti správná není. Může-li býti *lex specialis* výslovně zrušena, může býti zrušena i mlčky, jako vůbec každá abrogace i derogace, každé zrušení úplné i částečné (změna) může se státi výslovně nebo mlčky. Otázka je jen ta, kdy výklad takové konkludentní zrušení má uznati. Zásady výkladu vůle jsou tytéž, ať jde o výklad vůle stran nebo o výklad vůle zákonodárcovy, a proto jako při výkladu vůle stran, tak i při výkladu vůle zákonodárcovy můžeme tu kterou vůli jeho, nebyla-li výslovně prohlášena, uznati jen tehdy, jestliže při pečlivém uvážení všech okolností není o ní nižádné pochybnosti (§ 863 obč. zák.), neboť i pak lze říci, že vykládáme zákon podle jasného úmyslu zákonodárcova (§ 6 obč. zák.). Uvážíme-li však všecek obsah zákona záborového, nemůže býti nejmenší pochybnosti, že zákonodárce chtěl všechna privilegia pozemkové reformě odporující, obzvláště pak toto liechtensteinské zrušiti. Jak už v cit. rozh. čís. 6076 sb. n. s. str. 638 vyloženo, zákon upravuje pozemkovou reformu výlučně podle zřetelů *v ě c n ý c h*, nehledě nikterak a v žádném směru na osobu, zda jest to domácí nebo cizinec, jakého vyznání neb národnosti a zdali suverén nebo poddaný a pod., nýbrž zabírá prostě každý velký majetek pozemkový, přesahující určitou výměru. Poněvadž majetek zabírá československý stát, nemůže ovšem býti řeči o záboru československého majetku státního, poněvadž svůj vlastní majetek stát už v držbě má, ale účelu, ku kterému se zábor děje, přidělu, podrobuje stát i svůj vlastní majetek (§ 37—40 náhr. zák.). Jestliže však stát nevyjmul svůj vlastní majetek, nevyjímá ani majetek cizích států, pak-li by tu takového bylo, pokud se týče majetek cizích suverénů, jakým je právě majetek liechtensteinský. Než nehledě k tomu, zákon uvažoval o tom, koho má sprostít povinnosti záboru, a koho chtěl, sprostil v § 3 písm. b) záb. zák., totiž obce, župy a země, což se stalo z důvodů prosperity jich veřejného hospodářství. Možná, že tvůrci zákona nebyli si snad vědomi zákona ze dne 12. ledna 1893 a rodinné smlouvy liechtensteinské ze dne 1. srpna 1842, avšak určitě nechtěli majetek liechtensteinský ze záboru vyjmouti, jak plyne jasně z toho, že zákon záborový v § 9 inauguroval, že s jistými majetky naloží přísněji, že je převezme bez náhrady, ačkoli hrozbu tu potom neprovedl,

a mezi těmi uvádí majetky spojené s funkcí, úřadem neb důstojenstvím cizozemským. Tím jest konkludentní úmysl zákonodárce, nedati privilegii z listiny ze dne 1. srpna 1842 místa, dostatečně prokázán.

Ad II. Zákony o pozemkové reformě nejsou omezeny na žádnou určitou dobu. I když je pozemková reforma v určitém kraji provedena a t. zv. hlad po půdě ukojen, zůstává velký majetek pozemkový, vyjma ovšem půdu, která byla dle § 11 ze záboru propuštěna, což je přípustno jen do nejvyšší míry 500 ha, i na dále zabrán a může býti v budoucnosti, kdyby se toho potřeba objevila, kdykoli převzat a přidělen. Státní pozemkový úřad nemusí tedy půdu zabranou sice převzít, ale nemůže ji také, vyjma uvedenou výměru, žádnou transakcí svazku zabranosti sprostít; nelze se tedy na jakékoli takové dohody odvolávat. Co se však týče propuštění ze záboru podle § 11 záb. zák., může se sice toto propuštění státi nejen rozhodnutím Státního pozemkového úřadu, nýbrž i ve formě dohody s vlastníkem, ale i taková dohoda, protože zastupuje rozhodnutí podle § 7 čís. 1 zák. o poz. úř., musí býti podle § 11 čís. 1 téhož zákona schválena správním výborem, má-li býti platna a přesně učiněna. Ale stěžovatel netvrdí vůbec žádnou dohodu definitivní, neřku takto schválenou, nýbrž jen úmluvu, že dohoda bude uzavřena (»Státní pozemkový úřad zavázal se jednati o dohodu o půdě lesní«), tedy jakési pactum de conveniendo.

Čís. 7752.

Ve výroku rekursního soudu, že se rekurs stal bezpředmětným, lze po případě spatřovati vyhovění rekursu.

(Rozh. ze dne 3. února 1928, R II 35/28.)

Soud první stolice povolil odklad exekuce vyklizením. Rekursní soud k rekursu vymáhající věřitelky vyslovil, že se rekurs stal bezpředmětným uplynutím odkladní lhůty a přisoudil vymáhající věřitelce útraty.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu dlužníka.

Důvody:

Stěžovatel vytýká napadenému rozhodnutí nesprávnost proto, že rekursní soud ve výroku praví, že se rekurs stěžovatelky stal bezpředmětným uplynutím odkladní lhůty, a v dalším přisuzuje stěžovatelce útraty. Nerozhodl prý o meritu stížnosti. Dovojuje, že, nerozhodl-li rekursní soud ve věci samé a prohlásil-li rekurs za bezpředmětný, zůstává v platnosti usnesení prvního soudu, povolující odklad exekuce, a je nesprávně přisuzovati stěžovatelce útraty, protože nelze mluvit o tom, že podlehla (§ 41 c. ř. s.). Vývodům rekursu jest přisvědčiti potud, že výrok rozhodnutí rekursního soudu jest formálně vadný. Praví, že se stížnost vymáhající věřitelky stala bezpředmětnou, a přisuzuje jí náhradu útrat. Rozhodnutí rekursního soudu však může znít buď tak, že